

Sygn. akt VII Ka 615/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Chudy (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Tomkiewicz

SO Leszek Wojgienica

Protokolant: st.sekr.sądowy Marzena Wach

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marii Kuleszy-Chaleckiej

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013r.

sprawy oskarżonego S. I. o przestępstwo z art. 207§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 19 kwietnia 2013r. sygn. akt II K 5/13

orzeka:

I zaskarżony wyrok uchyla i sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie przekazuje,

II zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. B. kwotę 420 (czteryście dwadzieścia złotych) zł tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego wykonywaną w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 96,60 zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem podatku VAT od zasądzonego wynagrodzenia.

UZASADNIENIE

S. I. został oskarżony o to, że:

w okresie od marca 2012 r. do 27 sierpnia 2012 r. w O. przy ul. (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną M. I. oraz małoletnimi córkami K. i J. I. poprzez kopanie ich i uderzanie pięściami w różne części ciała , popychanie , wszczynanie bezpodstawnych awantur, wyzywanie słowami powszechnie uznanymi za obelżywe , utrudnianie korzystania ze sprzętu gospodarstwa domowego , zakłócanie nocnego spoczynku , ograniczanie kontaktu z rodzina i znajomymi, poniżanie, ograniczanie dostępu do żywności , okazywanie intymnych części ciała w celu poniżenia, opluwanie, wymachiwanie nożem kuchennym przed ciałem M. I. oraz grożeniem pozbawieniem życia i zdrowia -tj. o przestępstwo określone w art. 207 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2013r., sygn. akt II K 5/13:

I. oskarżonego S. I. uznał za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu z art. 207 § 1 kk. z tym, iż określił jego początek na kwiecień 2012 r. i za to z mocy art. 207 § 1 k.k. skazuje go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69§ 1 i 2 kk., 70 § 1 pkt. 1 kk. , art. 72 § 1 pkt 7 a i 7b kk., 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby lat 4 (czterech) lat, oddał go pod dozór kuratora i zobowiązał do powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonymi oraz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi;

III. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym od opłaty;

IV. zasądził od Skarbu Państwa Kasa Sądu Rejonowego w Olsztynie na rzecz adw. B. B. kwotę 588 zł tytułem wykonanej obrony z urzędu w postępowaniu sądowym i kwoty 135,24 zł tytułem podatku VAT od zasądzonego wynagrodzenia oraz kwotę 300 zł za wykonaną obronę z urzędu w postępowaniu przygotowawczym i 69 zł tytułem podatku VAT od wynagrodzenia za postępowanie przygotowawcze.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając orzeczenie w całości. Apelujący wyrokowi zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, a przejawiający się w uznaniu, że:

-oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu z art. 207 k.k., mimo, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, zwłaszcza w postaci załączonych do akt sprawy nagrań jasno wskazuje na to, że między sprawcą, a pokrzywdzonymi nie istniała jakakolwiek przewaga, na skutek której pokrzywdzone nie mogły przeciwstawić się sprawcy, bądź mogły się mu przeciwstawić jedynie w niewielkim stopniu;

-załączone do akt sprawy nagrania nie mogą wskazywać na prawdziwy przebieg wydarzeń i nie stanowią dowodu niewinności oskarżonego, ponieważ sytuacje miały być aranżowane przez oskarżonego, podczas gdy pokrzywdzone wskazywały na te same sytuacje składając zeznania nie wskazując na ich aranżację, nadto wiedziały, że są nagrywane;

II. obrazę przepisu art. 424 § 1 k.p.k., która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na niewskazaniu które fakty Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych,

III. obrazę przepisu art. 7 k.p.k. , która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na prowadzeniu jednostronnej, dowolnej, a przy tym przeczącej zasadom logiki życiowej i doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego, a konkretnie przyjęcie, że złożone przez oskarżonego wyjaśnienia zawierają elementy oddające rzeczywisty stan sytuacji rodzinnej, jednak przede wszystkim nakierowane są na uniknięcie odpowiedzialności karnej, podczas gdy zeznania te są całkowicie prawdziwe i oddają rzeczywisty obraz sytuacji rodzinnej;

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

-zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, względnie zaś o;

-uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługuje na uwzględnienie. Podnieść należy, iż wyrok Sądu Rejonowego uchylał się spod kontroli instancyjnej, ponieważ z powodu uchybień natury proceduralnej, a dotyczących sporządzonego

wadliwie i z naruszeniem art. 424 k.p.k. uzasadnienia, niemożliwym było dokonanie oceny prawidłowości zaskarżonego orzeczenia.

Nie może być wątpliwości, iż nie sposób przecenić wagi pisemnych motywów wyroku, skoro stanowią one wyraz odzwierciedlenia wyników narady sądu nad wydanym orzeczeniem, będąc odbiciem uporządkowanego procesu logicznego rozumowania sądu, uwzględniającego całokształt ujawnionych w toku rozprawy okoliczności oraz przeprowadzonych na tej rozprawie dowodów, jak również oceny i analizy, których wynikiem były następnie ustalenia decydujące o finalnym rozstrzygnięciu kwestii stanowiących przedmiot rozpoznania (por. wyrok SN - Izby Wojskowej z dnia 6 października 2009, w sprawie WA 31/09, Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych rok 2009, Nr 1, poz. 1936). Przepis art. 424 k.p.k., określający niezbędne "minimum" uzasadnienia wyroku, odnoszącego się do jego struktury (zawartości) merytorycznej i układu wewnętrznego, nie pozostawia najmniejszych wątpliwości, jakie elementy muszą znaleźć się bezwzględnie w każdym poprawnie sporządzonym uzasadnieniu.

Pisemne motywy wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie nie spełniają wymogów procesowych.

Zauważyć bowiem wypada, że część faktograficzna uzasadnienia wyroku ogranicza się de facto do powielenia zarzutu postawionemu oskarżonemu w akcie oskarżenia, a nawet w niektórych fragmentach nie oddaje całej zawartości merytorycznej przypisanego S. I. czynu. Sąd I instancji nie wskazał w sposób szczegółowy na czym polegało zachowanie oskarżonego, składające się na istotę przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. Sąd przyjmując, że jedna z czynności wykonawczych miała postać groźby, nie doprecyzował jakiej była ona treści. Nie modyfikując natomiast treści zaproponowanego przez prokuratora w akcie oskarżenia opisu czynu co do podejmowanych przez oskarżonego zachowań sprawczych, pominął czy też przeoczył, takie elementy jego zachowania jak „ograniczanie kontaktu z rodziną i znajomymi” czy „wymachiwanie nożem przed ciałem M. I.”.

Dodatkowo zauważyć należy, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu wynika, że przestępne zachowanie oskarżonego miało trwać od kwietnia 2012r. do 27 sierpnia 2012r. Tymczasem Sąd I instancji dokonując ustaleń faktycznych, nie umiejscowił w czasie zachowania oskarżonego, które odpowiadałoby opisowi czynu. W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał jedynie okres początkowy podjęcia czynności wykonawczych przez S. I., nie określając jego okresu końcowego. Posiłkowanie się przez Sąd meriti takimi stwierdzeniami, że „ w późniejszym okresie S. I. dwukrotnie pokazywał córkom pośladki i kazał się w nie całować” czy, że „zdarzało się , iż zabraniał on córkom korzystania ze sprzętu domowego oraz ograniczał dostęp do żywności” nie stanowi doprecyzowanego czasowo umiejscowienia zachowań oskarżonego.

Ustalenia faktyczne, jakich wymaga art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. to jednoznaczne wskazanie konkretnych zachowań oskarżonego, korespondujących z opisem czynu przypisanego, poprzez które zrealizowane zostały przedmiotowo - podmiotowe znamiona przypisanego mu przestępstwa. Tylko takie, oparte na całokształcie materiału dowodowego ustalenia mogą stanowić podstawę wyroku.

Wymogom ustawowym nie czynił zadość także sposób dokonanej przez sąd meriti oceny zgromadzonych dowodów i to zarówno, gdy chodzi o złożone przez oskarżonego wyjaśnienia, jak i zeznania świadków. W znakomitej większości ocena ta sprowadza się wyłącznie do ogólnikowych konstatacji, nie pozwalając w żadnym razie na stwierdzenie powiązań pomiędzy określonymi dowodami oraz okolicznościami wymagającymi udowodnienia. Trudno więc uznać, że także i w tym fragmencie pisemnych motywów swojego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wykazał się należyłą starannością i wnikliwością. W sytuacji mającej miejsce w niniejszej sprawie, gdy wyjaśnienia oskarżonego w znacznej części polegają na zaprzeczaniu okolicznościom przywołanych w sformułowanym wobec niego zarzucie, obowiązkiem Sądu jest szczegółowe uzasadnienia dlaczego dano wiarę dowodom potwierdzającym jego sprawstwo. Nie jest prawidłowe- tak jak uczynił to Sąd meriti- przywołanie poszczególnych dowodów i ich szczegółowe streszczenie zamiast przytoczenia rozumowania, które doprowadziło Sąd do wydania wyroku. Słusznie wskazuje również skarżący, że ocena zeznań małoletnich pokrzywdzonych ogranicza się de facto do przywołania jedynie wniosków biegłej psycholog, które nie mogą zastępować analiz dowodowych przeprowadzonych przez Sąd, a mają znaczenie jedynie posiłkowe. Wszak rolą psychologa obecnego przy zeznaniach świadka nie jest ocena prawdziwości jego zeznań, ale

wskazanie jedynie na poziom jego rozwoju umysłowego, funkcji postrzegania, ewentualnego wpływu osób trzecich na sposób relacjonowania zdarzeń czy przejawów doświadczanej przemocy.

Przywołane wyżej okoliczności jednoznacznie wskazują, że wady uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego są tak znaczne i istotne, że uniemożliwiają wypowiedzenie się w przedmiocie zasadności pozostałych zarzutów zawartych w wywiezionym przez obrońcę oskarżonego środka odwoławczym, co w konsekwencji musiało prowadzić do wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy winien mieć na względzie poczynione wyżej uwagi i ustrzec się błędów, które skutkowały uchynieniem zaskarżonego wyroku. W przypadku zaś sporządzania pisemnych motywów wyroku, będzie baczny, by odpowiadało ono wymogom ustawowym sprecyzowanym w art. 424 k.p.k. i tym samym umożliwiło dokonanie ewentualnej kontroli instancyjnej.

O opłacie za obronę oskarżonego S. I. z urzędu wykonywaną w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 14 ust 2 pkt.4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163 poz. 1348).